

Un acord secret de lliure comerç proposa que els estats paguin tractaments mèdics a l'estranger

Els Estats Units, la Unió Europea i la resta d'estats més rics del món estudien promoure el turisme sanitari o “mobilitat dels pacients” per augmentar els beneficis de les assegurances mèdiques. L'objectiu és obrir un nou mercat per al comerç de la salut a escala mundial. Aquesta informació està basada en els materials rebuts per la plataforma de denúncia [Filtrala.org](https://www.filtrala.org). Tot i el silenci institucional, l'Estat espanyol i, per tant, Catalunya en quedarien directament afectades.

Sergi Picazo / @sergipicazo

Els Estats Units, la Unió Europea i la resta d'estats més rics del món estudien **promoure el turisme sanitari o “mobilitat dels pacients”** per augmentar els beneficis de les assegurances de salut reduint els costos al màxim. Part d'aquestes despeses podrien ser finançades pels sistemes públics de salut. Aquesta informació està basada en un document secret al qual ha tingut accés CRÍTIC gràcies als **materials rebuts de forma anònima per la plataforma de denúncia [Filtrala.org](https://www.filtrala.org)**. L'objectiu és obrir un nou mercat per a la indústria de la salut aconseguint “cobertures sanitàries del Primer Món, a preus del Tercer Món” a través del trasllat de pacients d'un país a un altre per abaratir costos. La [proposta fins ara secreta reclama](#) que el futur **TISA (Tractat de Comerç dels Serveis) aposti per suprimir barreres i proteccions legals per facilitar el comerç mundial de serveis sanitaris**. Tot i el silenci institucional, l'Estat espanyol i, per tant, Catalunya formaran part d'aquest tractat.

Les negociacions s'estan portant amb el màxim secretisme possible. La proposta, que porta el títol de *Document conceptual sobre serveis de salut en les negociacions del TISA*, podria ser la proposta encoberta dels negociadors nord-americans o europeus per afavorir les grans asseguradores de salut. Tot i això, segons la documentació apareguda a [Filtrala](https://www.filtrala.org), **qui el posa sobre la taula de negociacions és el Govern de Turquia** malgrat que al document en si no hi apareix cap autoria. L'anterior filtració de documents del TISA, [que es va fer a través de Wikileaks](#), confirmava la intenció de la Unió Europea d'obrir els serveis públics a una major desregulació.

En concret, el memoràndum demana que el TISA faciliti que **els tractaments mèdics en “altres països” siguin reemborsats a un preu més baix per aquells que tenen assegurances mèdiques internacionals** a través de l'eliminació de proteccions legals de cada país per poder així incentivar el turisme sanitari o la mobilitat de pacients. Qui pagaria? “El sistema de seguretat social del país d'origen, les mútues privades o altres sistemes sanitaris creatius”. En cas de fer servir el sistema públic necessitaria el vistiplau de les autoritats sanitàries nacionals i que els hospitals de l'estranger estiguessin “acreditats pel sistema TISA”. **Aquest projecte permetria estalviar costos, i, per tant, augmentar els beneficis, a les mútues privades** convertint la salut, segons el document, “en una mercaderia” més en el sistema mundial de comerç. L'incentiu per als pacients

seria menys desemborsaments en copagament o primes selectivament inferiors per als pacients que viatgen a l'estranger per rebre tractament.

La salut no és una qüestió menor en termes econòmics. Majoritàriament, els estats s'han ocupat d'aquesta àrea a través de sistemes públics de sanitat deixant poc espai al negoci privat i al lucre. Tanmateix, és un negoci sucós i en creixement. Les mútues privades i les assegurances mèdiques intenten guanyar terreny tant a Catalunya com a l'Estat i internacionalment. **El percentatge mitjà del PIB dedicat a la salut en els 50 països que formen part del TISA és del 12,8%, i tots junts gasten uns 6.231 bilions de dòlars l'any**, xifra que representa més del 90% de la despesa anual mundial en salut.

La proposta filtrada de les negociacions se centra en una “estreta àrea de negoci” centrada en els serveis de salut vinculats al turisme sanitari i els diferencials de costos sanitaris entre països. **Els activistes contraris al TISA protesten perquè “la salut no pot ser considerada una mercaderia com qualsevol altra”**, perquè la proposta “assumeix la figura dels pacients com a mers clients i busca només els preus més baixos” i, en definitiva, perquè “provocarà la mobilitat internacional dels pacients per aconseguir majors beneficis dels serveis de salut”. Paradoxalment, en paraules del mateix document filtrat, el TISA reconeixeria que “la salut no és la típica mercaderia o servei, sinó un bé públic”.

Conseqüències sobre el servei públic de salut

Si s'aprovés aquesta proposta, es crearia una **àrea de lliure moviment de malalts entre els “països TISA”**. La suposada proposta de Turquia es queixa que les “regulacions nacionals” i “les barreres a l'accés” al mercat sanitari són un impediment per a “l'enorme volum potencial del comerç de serveis de salut”. El problema, en concret, seria l'actual manca de “portabilitat de les assegurances de salut”. Tanmateix, la proposta intenta convèncer els negociadors dels 50 països del TISA de les **“grans oportunitats i els nombrosos beneficis que podria crear el comerç de serveis de salut” mundial**.

Els grans grups sanitaris privats pressionen per aconseguir més mercats de negoci. Si s'aprovés aquesta proposta al TISA un grup mèdic privat com **IDC Capio i Quirón**, [que està en mans d'un fons d'inversió privat](#), podria augmentar el seu negoci potencial gràcies a la seva xarxa d'hospitals i metges propis. Aquest conglomerat espanyol ocupa el quart lloc del rànquing de gegants europeus, després de **l'alemanya Fresenius Helios, de la francesa Générale de Santé i de la britànica Bupa** —propietària de Sanitas.

El document demana explícitament que, aprofitant el futur tractat de lliure comerç, s'estableixi “un sistema que faciliti la mobilitat dels pacients a través de les assegurances mèdiques”. Les justificacions, segons el document, serien “les llargues llistes d'espera al país d'origen”, “la manca de perícia mèdica” o, directament, “la preferència personal del pacient”.

Pablo Sánchez, portaveu de la Federació Sindical Europea de Serveis Públics, la major organització europea de treballadors de la salut, assegura a CRÍTIC que “aquesta filtració contradia les mentides de la Comissió Europea sobre la protecció dels serveis públics”. Segons la seva anàlisi, els governs europeus “haurien de demanar perdó pels efectes de cinc anys de *troïca* i austeritat sobre la salut o l'educació en lloc d'estar negociant com omplir les butxaques de les empreses que es beneficien de la desgràcia aliena”.

Què és un “pacient mòbil”?

Les **persones d'edat avançada** constitueixen el perfil clàssic de pacients mèdics, sobretot en les regions turístiques o en àrees que són especialment atractives per als residents de llarga durada. Segons els experts consultats per CRÍTIC, aquest és un grup que ara és “numèricament molt més important que en el passat” i que “pot disposar dels recursos financers necessaris” per pagar serveis mèdics a l'estranger aprofitant les actuals facilitats per viatjar. Actors clau en aquest comerç com els **fons d'assegurança de salut alemanys** han començat a posar-se d'acord amb els proveïdors sanitaris en zones turístiques a l'estranger; per exemple, amb els metges alemanys amb seu a Mallorca.

El Reglament de la UE 883/2004 preveu el reemborsament dels pacients en un sistema que requereix una autorització prèvia per a l'hospitalització per al pacient. Aquest tractat no afectaria zones frontereres on l'intercanvi o la mobilitat sanitària ja està garantida per acords bilaterals. Per exemple, que un ciutadà portuguès sigui atès a Extremadura o que un català de Puigcerdà sigui atès a l'Estat francès ja és previst en pactes entre Espanya i Portugal o França.

Què és el TISA?

El **TISA**, conegut així per la sigla anglès del *Trade in Services Agreement*, serà un futur acord per a la liberalització i l'aixecament de barreres en els **serveis, la banca i els transports** entre una **cinquantena de països**, incloent-hi la UE i els Estats Units però també Turquia, Austràlia, Nova Zelanda, Singapur, el Pakistan, Xile, Israel, Corea del Sud o el Japó, entre d'altres. La proposta inicial va ser dels nord-americans després del fracàs de la [Ronda de Doha](#) de l'Organització Mundial del Comerç i del [GATT](#).

Aquest tractat se sumaria al **TTIP (Tractat Transatlàntic de Comerç i Inversions, [del qual ja ha parlat CRÍTIC](#))** i al **CETA (Acord Econòmic i Comercial Global) amb el Canadà**. Les principals intencions d'aquests tractats són la reducció de barreres reguladores, per tal que les empreses (sobretot les grans corporacions) puguin operar lliurement a ambdós costats de l'Atlàntic. L'objectiu, segons Pablo Sánchez, és “assegurar-se que la major part possible dels serveis pugui ser negociable, en especial aquells que avui són percebuts com a serveis públics”.